

Ionuț Vlădescu

**De la pedagogia generală
la psihologia pedagogică**

Presa Universitară Clujeană

IONUȚ VLĂDESCU

**DE LA PEDAGOGIA GENERALĂ
LA PSIHOLOGIA PEDAGOGICĂ**

Ediție revizuită și adăugită

IONUȚ VLĂDESCU

**DE LA PEDAGOGIA GENERALĂ
LA PSIHOLOGIA PEDAGOGICĂ**

Ediție revizuită și adăugită

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ

2018

Referenți științifici:

Prof. univ. dr. Teodor Pătrăuță

Conf. univ. dr. Tudor Marin

ISBN 978-606-37-0397-3

© 2018 Autorul volumului. Toate drepturile rezervate.
Reproducerea integrală sau parțială a textului, prin orice mijloace, fără acordul autorului, este interzisă și se pedepsește conform legii.

Universitatea Babeș-Bolyai

Presa Universitară Clujeană

Director: Codruța Săcelean

Str. Hasdeu nr. 51

400371 Cluj-Napoca, România

Tel./fax: (+40)-264-597.401

E-mail: editura@editura.ubbcluj.ro

<http://www.editura.ubbcluj.ro>

PREFAȚĂ

Apariția unei lucrări pedagogice oferă publicului larg prilejuri de reflecție personală și colectivă asupra acțiunilor și deciziilor luate în diverse contexte situaționale, educația reprezentând o componentă a existenței noastre, o întâlnire între individ, societate și întreaga viață socială.

Pedagogia – *știința* care se ocupă de teoria și practica educației, studiază complexul fenomen educațional, câștigându-și în timp un loc aparte în ansamblul disciplinelor științifice și o demnitate teoretică. Ea și-a dobândit și și-a consacrat statutul epistemologic de știință, de discurs teoretic în legătură cu un fenomen care, practic, se prelungește la nivel acțional în acțiuni educaționale concrete, în care personalitatea, competențele și creativitatea educatorului ne permit să vorbim despre *arta educației*.

Arta educației constă, deci, în valorificarea recomandărilor științifice ale pedagogiei în mod creator și inovativ, prin adaptarea, adecvarea și nuanțarea corpusului pedagogiei la situațiile educaționale concrete, la particularitățile grupului și ale individului. Arta educației reflectă dimensiunea operațională a ceea ce numim măiestrie pedagogică și atrage atenția asupra faptului că sistemul de achiziții din domeniul educației nu poate fi aplicat inflexibil după recomandările științei; dimpotrivă, este nevoie de inițiativa și creativitatea didactică a educatorilor care modelează personalități, contribuind la construirea traiectoriei evolutive a individului, în toate etapele ontogenezei.

Conștientizarea reală a caracterului dual al pedagogiei – atât teoretic, cât și practic – ne obligă la reflecții, abordări, problematizări și aplicații în consecință, care să depășească abordările strict teoretizante și descriptive și să comute accentul pe dimensiunea ilustrativă, pe analize didactice, pe exemple și modele de lucru, pe practici didactice eficiente experimentate.

Autorul lucrării „Bazele pedagogiei generale” – domnul lector univ. drd. Ionuț Vlădescu își propune să ofere o imagine comprehensivă asupra educației – ca obiect de studiu al pedagogiei și să contextualizeze topicile luate în discuție pentru actualul context educațional și curricular.

Valorizând, deopotrivă, caracterul teoretic și cel practic al pedagogiei, autorul optează pentru o structurare pragmatică logică, în care temele se articulează nu doar liniar, ci și sistemic. Astfel, după delimitările terminologice absolut necesare, realizate în cadrul temei 1, intitulată „Obiectul pedagogiei – educația”, se consacră o secțiune specială (2) problematicii educabilității, abordată, cu predilecție din perspectivă pedagogică, dar cu trimiteri și spre planurile social și cultural.

Caracterul teleologic al educației este explicat în cadrul temei 3, în care se prezintă, de asemenea, funcțiile și formele educației, precum și interdependențele dintre acestea. Obiectivele educaționale cu caracter concret, utilizate la micronivel educațional sunt tratate în capitolul IV, intitulat „Obiective didactice”, insistându-se asupra acțiunii de operaționalizare a obiectivelor educaționale și asupra pașilor necesari, cu evidențierea avantajelor și limitelor acestei acțiuni. Probabil că o tratare unitară a problematicii finalităților educaționale, în care să se inventarieze inclusiv taxonomii, nivele, tipuri, posibilități de operaționalizare și să se ofere exemple ar fi fost dezirabilă și clarificatoare pentru cititor.

Remarcăm faptul că autorul a inclus în structura lucrării o temă destinată analizelor circumscrise curriculum-ului educațional și uneia din componentele de bază ale acestuia – conținutul învățământului (tema 5). Dincolo de prezența unor astfel de informații, considerăm necesară adoptarea unui limbaj curricular actualizat și modern, care să îmbogățească semnificativ limbajul de specialitate al tuturor celor interesați de problematica educației.

Următoarele capitole iau în discuție topicii de mare relevanță în teoria și metodologia instruirii/didactica generală – principiile didactice (tema 6), procesul de învățământ (tema 7), metodologia didactică (tema 8), formele de organizare a procesului instructiv-educativ (tema 8) și în teoria și metodologia evaluării – elemente de evaluare didactică a performanțelor în învățare (tema 9).

Considerațiile și analizele autorului sunt prezentate într-o manieră structurată logic și rațional, cu ajutorul unui limbaj de specialitate clar, temele propuse fiind operaționalizate prin realizarea de legături teorie-practică firești. Analizele pur teoretice și descriptive sunt însoțite de elemente care țin de registrele iconic și simbolic de transpunere a conținuturilor – figuri, scheme, simboluri, care facilitează demersurile cititorului de decodificare a textului. Salutăm aceste eforturi de concepere a unui auxiliar curricular organizat, cu coerență internă, care să întărească convingerea că pedagogia îndeplinește funcțiile: descriptivă, normativ-prescriptivă și practică, fiind, deopotrivă, știință descriptivă, teorie normativă și realizare practică (se ocupă cu ceea ce se face, studiază modul de practicare a educației). În acest sens, îi recomandăm autorului ca în viitoarele ediții ale lucrării să propună, în maniere explicite întrebări și exerciții, care să genereze, să stimuleze și să orienteze reflecțiile cititorului și să îl îndemne la o acceptare activă și critică a textului.

Prof. univ. dr. Mușata BOCOȘ,

Directorul Institutului de Pregătire Didactică,
Directorul Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic,
Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca

CUVÂNT ÎNAINTE

Preocuparea cadrelor didactice universitare de a elabora lucrări științifice, cursuri de specialitate dar și de a desfășura cercetări științifice reprezintă de mult timp o componentă esențială a acestei profesii, la fel de importantă ca și aceea a activității didactice.

În acest sens, considerăm meritorie apariția lucrării *De la pedagogia generală la psihologia pedagogică*, întrucât reprezintă un rezultat al preocupărilor autorului de a oferi studenților și celor interesați un material bogat din domeniul pedagogiei și al psihologiei.

Pedagogia nu este o teorie statică. Asemenea oricărei discipline socio-umane se construiește circumstanțial și își construiește domeniul gradual chiar exponențial, prin reajustări și resemnări permanente.

Lucrarea domnului lector universitar drd. Ionuț Vlădescu se impune în primul rând prin structură. Este vorba de unirea în același volum a două conținuturi interdisciplinare, însă cu obiecte de studiu bine delimitate. Lucrarea se înscrie pe traiectul revigorării și actualizării interogației asupra unor probleme vechi, dar și din perspectiva unui prezent reflexiv și practic, ce incită la noi reasezări și puneri la încercări. De altfel într-o primă secțiune a lucrării se încearcă o serie de clarificări epistemologice atât de necesare spațiului pedagogic, ce conduc la eliminarea parțială a unor confuzii și ambiguități de natura teoretică, logica și praxiologică. Tratatările sunt directe, fără menajamente uneori incomode pentru pedagogul care face un exercițiu de sinceritate profesională. Ne impresionează acuratețea distincțiilor, pertinenta argumentelor, logicitatea construcțiilor, eleganța explicațiilor, și nu în ultimul rând, frumusețea discursului etalat în paginile acestei lucrări.

De asemenea, se remarcă multitudinea surselor bibliografice pe care autorul le-a parcurs, ceea ce a condus la prezentarea evoluției în

timp a unor concepte, abordări și interpretări. Ca și alte domenii, cel psiho-pedagogic se caracterizează printr-o dinamică continuă determinată de noi răspunsuri ale cercetărilor realizate, răspunsuri care încearcă să fie cât mai apropiate de desfășurarea reală a fenomenelor.

În introducerea la partea a doua autorul subliniază „o psihologie a educației, concepută ca o succesiune de momente evolutive esențiale, este posibilă și necesară, mai ales dacă intenția este dublată de nevoia unor clarificări majore pentru tinerele generații de studenți, care vor fi implicați semnificativ în modernizarea învățământului românesc în viitor.”

Această precizare, referitoare la abordarea diacronică aleasă de autor, incită cititorul la lectura materialului prezentat, întrucât poate surprinde ușor etape, momente, reprezentanți ai acestora care au contribuit fiecare substanțial la dezvoltarea domeniului psiho-pedagogic.

Ambele părți ale lucrării prezintă cele mai cunoscute teorii, definiții, abordări din domeniul pedagogiei generale și psihologiei educaționale.

Fiecare din capitolele lucrării se finalizează cu un rezumat în care sunt esențializate ideile fundamentale și sunt prezentate cuvintele-cheie ale problematicii abordate. Acest design al elaborării contribuie la fixarea și consolidarea eficientă de către studenți a conținuturilor prezentate în lucrare.

Este pe scurt un ghid pedagogic despre educație și învățătura scrisă cu inteligență, căldură, inspirație ce educă prin ea însăși pe cei care caută savoarea și înțelepciunea lor!

Prof. univ. dr. Daniel MARA,

Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic
Facultatea de Psihologie
Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu

BIBLIOGRAFIE

- Aebli, H. *Didactica psihologică*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1973
- Albulescu, M., Albulescu, I., *Studiul disciplinelor socio-umane. Aspecte formative: Structura consecințelor*, Editura Dacia Educațional, Cluj-Napoca, 2002
- Anastasi, Anne, *Psychological testing*, The MacMillan Company, New York, 1968
- Antoși, Șt., Gaurică, L., *Progrese în genetica nucleară*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989
- Antonesei, L., *o introducere în pedagogie. Dimensiunile axiologice și transdisciplinare ale educației*, Editura Polirom, Iași, 2002
- Ausubel, D. P., Robinson, F. G., *Învățarea în școală. O introducere în psihologia pedagogică*, trad., Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981
- Ausubel, D., Robinson, F., 1981, *Învățarea în școală*, Editura Didactică și Pedagogică, București
- Bama, A., *Autoeducația. Probleme teoretice și metodologice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995
- Bârsănescu, Șt., (coord.), *Istoria pedagogiei*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1969
- Bârzea, C., 1995, *Arta și știința educației*, Editura Didactică și Pedagogică, București
- Băban, A., (coord.), *Consiliere educațională*, Cluj-Napoca, 2001
- Berger, G., *Omul modern și educația sa*, trad., Editura Didactică și Pedagogică, București, 1973
- Bernat, S.E., Chiș, V., *Cooperare și interdisciplinaritate în învățământul universitar*, Editura Presa Universității Clujeană, 2002

- Bîrzea, C., *Arta și știința educației*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995
- Boktin, J., Elmandjra, M., Maliâa, M., *Orizontul fără limite al învățării*, Editura Politică, București, 1981
- Bruner, S. J., *Pentru o teorie a instruirii*, trad., Editura Didactică și Pedagogică, București, 1970
- Cerghit, I. (coord.), *Perfecționarea lecției în școala modernă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983
- Cerghit, I., Neacșu, I., Negreț-Dobridor, I., Pânișoară, I. O., *Prelegeri pedagogice*, Iași, Editura Polirom, 2001
- Cerghit, L., *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980
- Chircev, A., Pavelcu, D., Roșca, Al., Zorgo, B. (col. de red.), *Psihologia pedagogică*, Editura Didactică și Pedagogică, București 1962
- Comănescu, I., *Autoeducația azi și mâine*, Oradea, Editura Imprimeriei de Vest, 1996
- Cosmovici, A., Iacob, L., 1999, *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași
- Cozma, T., *Școala și educațiile paralele*, Iași, Editura Universității „AL. I. Cuza”, 1988
- Cretu, D., *Psihopedagogie pentru formarea profesorilor*, Editura Imago, Sibiu, 2000
- Crețu, D., *Dezvoltarea motivației învățării*, Editura Psihomedica, Sibiu, 2001
- Crețu, Tincă., 2004, *Psihologia educației*, Editura Credis, București
- Cristea, S., *Dicționar de pedagogie*, București, Editura Litera-Litera Internațional, București-Chișinău, 2000
- Cristea, S., *Finalitățile educației - un model managerial*, în: Revista de Pedagogie, nr. 8/1994
- Cristea, S., *Pedagogie generală. Managementul educației*, Editura Didactică și Pedagogică Regia Autonomă, București, 1996
- Cucoș, C. (coord.), *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași, 1998
- Cucoș, C., *Istoria pedagogiei. Idei și doctrine pedagogice fundamentale*, Editura Polirom, Iași, 2001

- Cucoș, C., *Pedagogie și axiologie*, Editura Didactică și Pedagogică Regia Autonomă, București, 1995
- Cucoș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 1996
- Cucoș, C., *Psihopedagogie*, Editura Polirom, Iași, 1998
- Culda, L., *Devenirea oamenilor în procesualitatea socială*, Editura 1997
- D' Hainaut, L., *Programe de învățământ și educație permanentă*, trad., Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981
- Dave, R.-H., (coord.), *Fundamentele educației permanente*, trad. Editura Didactică și Pedagogică, București, 1991
- De Landsheere, G., *Evaluarea continuă a elevilor și examenele*, trad., Editura Didactică și Pedagogică, București, 1975
- Delors, J., (coord.), *Comoara lăuntrică. Raportul UNESCO al Comisiei Internaționale pentru Educație în sec. XXI*, trad., Editura Polirom, Iași, 2000
- D'Hainaut., (coord.), *Programe de învățământ și educație permanentă*, trad., Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981
- Dordea, M., *Probleme generale de pedagogie militară*, Editura Academiei Forțelor Terestre, Sibiu, 2001
- Doron, Roland, Parot, Francoise, *Dicționar de psihologie*, Editura Humanitas, București, 1999
- Drimba, O., *Istoria culturii și civilizației*, vol. 1-4, Editura Științifică și Enciclopedică/Editura Științifică, București, 1984-1994
- Dubesse, M., *Etapele educației*, trad., 1981
- Dușu, M., *Educația și problemele lumii contemporane*, Editura Albatros, București, 1989
- Faure, E., *A învăța să fii*, trad., Editura Didactică și Pedagogică, București, 1974
- Flew, Antony, *Dicționar de filosofie și logică*, Editura Humanitas, 1996
- Flicks, V., *The New Elementary School Curriculum*, Van Nostrand Reinhold Comp., New York, 1970
- Gagne, R. M., Briggs, J.-L., *Principii de design al instruirii*, trad., Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977

- Gagne, R. M., *Condițiile învățării*, trad., Editura Didactică și Pedagogică, București, 1975
- Galton, M., Bluth, A., *Handbook of Prirrmrv Education in Europe*, David Fulton Publishers, London, 1989
- Good, Carter V. (ed.), *Dictionary of Education*, London, 1959.
- Herbart, Johann Friedrich, *Prelegeri pedagogice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1976
- Ionel, V., *Pedagogia situațiilor educative*, Editura Polirom, Iași, 2002
- Ionescu, M., Chiș, V., (coord.) *Pedagogie. Suporturi pentru formarea profesorilor*, Editura Presa Universității Clujeană, 2001
- Ionescu, M., Chiș, V., *Strategii de predare și învățare*, Editura Științifică, București, 1992
- Ionescu, M., Radu, I., (coord.) *Didactica modernă*, ed. a II-a revizuită, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001
- Ionescu, Miron (coord.), *Educația și dinamica ei*, Editura Tribuna Învățământului, București, 1998
- Ionescu. M., *Demersuri creative în predare și învățare*, Editura Presa Universității Clujeană, 2000
- Iucu, R.B., *Instruirea școlară. Perspective teoretice si aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2001
- Jinga, I., Istrate, E., (coord.) *Manual de pedagogie*, Editura All, București, 1998
- Jinga, I., Negreț, I., *Învățarea eficientă*, Editura Editis, București, 1995
- Joița, E., *Pedagogia – Știință integrativă a educației*, Editura Polirom, Iași, 1999
- Kairov, I.A. (red. principal), *Dicționar pedagogic*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1963 (vol. I), 1964 (vol. II)
- Kant, I., *Tratat de pedagogie. Religia în limitele rațiunii*, Iași, 1992
- Landsheere, Gilbert de, *Istoria universală a pedagogiei experimentale*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995
- Lengrand, P., *Introducere în educația permanentă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1973
- Macavei, E., *Pedagogie. Propedeutică. Didactică*, Editura Didactică și Pedagogică Regia Autonomă, București, 1997

- Macavei, E., *Teoria educației*, vol. I, II, Editura Aramis, București, 2001-2002
- Mariana Dordea, *Introducere în studiul Pedagogiei*, Editura Academia Fortelor Terestre, Nicolae Balcescu, Sibiu, 2004.
- Marinescu, I. Gh., *Pedagogie universitară. Tradiție și modernitate; experiențe și exigențe*, RMC, 1987
- Maximilian, C., *Aventura geneticii*, Editura Albatros, București, 1978
- Maximilian, C., *Drumurile speranței*, Editura Albatros, București, 1989
- MEN, *Consiliul Național pentru Curriculum. Curriculum național pentru învățământul obligatoriu. Cadru de referință*, 1998
- Meyer, G., *De ce și cum evaluăm*, trad., Editura Polirom, Iași, 2000
- Mialaret, G., *Introducere în pedagogie*, trad., Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981
- Milcu, M. Șt., Poenaru, S., *Fascinația imposibilului*, Editura Editis, 1994
- Narly, C., *Pedagogie generală*, (ediția a II-a), Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996
- Neacșu, I., *Instruire și învățare. Teorii. Modele*, Editura Științifică, București, 1990
- Neacșu, I., *Instruire și învățare. Teorii. Modele. Strategii*, Editura Științifică, București, 1991
- Neacșu, L., Tomșa, Gh., *Seminarul didactic universitar*, Universitatea București, 1985
- Neculau, A., *A fi elev*, Editura Albatros, București, 1995
- Nicola, I., *Tratat de pedagogie școlară*, Editura Aramis, București, 2002
- Niculescu, M., *Modelul uman și idealul educativ. Antologie de texte*, Editura Didactică și Pedagogică Regia Autonomă, București, 1995
- Oancea-Ursu, Gh., *Ereditatea și mediul în formarea personalității*, Editura Facla, Timișoara, 1985
- Pavelcu, V., *Principii de docimologie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1976

- Păun, E., *Educația și rolul ei în dezvoltarea social-economică*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1974
- Piaget, J., *Biologie și cunoaștere*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1975
- Popescu-Neveanu, P., *Dicționar de psihologie*, Editura Albatros, București, 1978
- Psihologia în U.R.S.S.*, trad. P. Popescu-Neveanu, Editura Științifică, București, 1962
- Radu N., Singer, M., *Matematică – ghid pentru clasa I*, Editura Sigma, București, 1993
- Radu, I.T., *Evaluarea rezultatelor școlare*, în „Sinteze pe teme de didactică modernă”; Culegere; „Tribuna școlii”, București, 1984
- Radu, M., Radu, N., *Reciclarea gândirii*, Editura Sigma, București, 1991
- Radu, N., *Gramatică – ghid didactic pentru clasa a IV-a*, Editura Sigma, București, 1996
- Radu, N., *Gramatică – ghid didactic pentru clasele a II-a și a III-a*, Editura Sigma, București, 1994
- Radu, N., *Învățare și gândire*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976
- Radu, N., *Învățarea programată (structurală) a gramaticii în clasele mici*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1971
- Radu, N., Singer, M., *Matematică – ghid pentru clasa a II-a*, Editura Sigma, București, 1994
- Radu, N., Singer, M., *Matematică – ghid pentru clasa a III-a*, Editura Sigma, București, 1995
- Ross Green, D., *Educational Psychology*, Prentice Hall, New Jersey, 1964
- Salade, D., (coord.) *Didactica*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1982
- Salade, D., *Educație și personalitate*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 1995
- Sălăvăstru, D., *Didactica psihologiei. Perspective teoretice și metodice*, Editura Polirom, Iași, 1999
- Sălăvăstru, Doina, 2004, *Psihologia Educației*, Editura Polirom, Iași.

- Schaub, H. Zenke, K.G., Dicționar de pedagogie, trad., Editura Polirom, Iași, 2000
- Schwartz, Robinson H., *Designing, Curriculum for early Childhood*, Allyn and Bacon, Boston 1982.
- Sillamy, N., *Dicționar de psihologie*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1996
- Skinner, B.F., *Revoluția științifică a învățământului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1971
- Stan, C., *Autoevaluarea și evaluarea didactică*, Editura Presa Universității Clujeană, 2001
- Stanciu, I. Gh., *Școala și doctrinele pedagogice în secolul XX*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995
- Stănciulescu, E., *Sociologia educației familiale*, vol. I, Editura Polirom, Iași, 1997
- Stănciulescu, E., *Sociologia educației familiale*, vol. II, Editura Polirom, Iași, 1998
- Stănciulescu, E., *Teorii sociologice ale educației*, Editura Polirom, Iași, 1996
- Stoian, S., (coord.), *Domenii ale pedagogiei*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983
- Suchodolski, I., *Pedagogia și marile curente filosofice. Pedagogia esenței și pedagogia existenței*, trad., Editura Didactică și Pedagogică, București, 1969
- Șchipu, U., Veza, E., 1997, *Psihologia vârstelor – ciclurile vieții*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Temple, Ch., *Gândirea critică în abordare transcurriculară*, curs universitar, Open Society Institute-New York, Proiectul RWCT, 2001
- Temple, Ch., *Lectura și scrierea pentru dezvoltarea gândirii critice în învățământul superior: gândirea critică în abordarea transcurriculară*, trad., Open Society Institute-New York/Proiectul RWCT iunie 2001
- Thomas, J., *Marile probleme ale educației în lume*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977
- Todoran, D., (coord.), *Fundamente pedagogice*, vol. I, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1970

- Todoran, D., *Individualitate și educație*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1974
- Uscătescu, Gh., *Ontologia culturii*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1987
- Văideanu, G., *Educația la frontiera dintre milenii*, Editura Politică, București, 1988
- Vianu, T., *Studii de filosofia culturii*, Editura Eminescu, București, 1982
- Vințanu, N., *Educația universitară*, Editura Aramis, București, 2002
- Vrabie, D., *Psihologia atitudinii elevului față de aprecierea școlară*, Editura Porto-Franco, Galați, 1994
- Zlate, M., *Omul față în față cu lumea*, Editura Albatros, București, 1988

CUPRINS

INTRODUCERE	11
PARTEA I	
PEDAGOGIE GENERALĂ	
1. OBIECTUL PEDAGOGIEI – EDUCAȚIA	11
1.1. Sensurile contemporane ale educației	13
1.2. Structura acțiunii educative	16
1.3. Educația și problematica globală a lumii contemporane	18
1.4. Statutul epistemologic al pedagogiei	20
2. EDUCABILITATEA	24
2.1. Conceptul de „educabilitate”. Educație și educabilitate	24
2.2. Fundamentarea genetică a formării și dezvoltării personalității	26
2.3. Fundamentarea socio-culturală a formării și dezvoltării personalității	28
2.4. Relația ereditate-medi-educatie. Interacțiunea factorilor dezvoltării umane	31
3. FUNCTII, FORME ȘI FINALITATI ALE EDUCAȚIEI	34
3.1. Funcțiile educației	34
3.2. Formele educației	37
4. OBIECTIVE DIDACTICE	54
4.1. Definirea obiectivelor didactice; obiective didactice operaționale	54
4.2. Clasificarea obiectivelor didactice; inventare de obiective didactice	56
4.3. Operaționalizarea obiectivelor didactice; avantaje și limite ale operaționalizării	62
5. PROBLEME GENERALE REFERITOARE LA CURRICULUM ȘI CONȚINUTUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI	75
5.1. Curriculum: delimitări conceptuale; principii; tipologie; dezvoltare curriculară; reforma curriculară; produse curriculare	75

5.2. Conținutul învățământului: definire; surse ale conținutului; criterii de selecție prelucrare pedagogică a informației-conținut; documente didactice specifice.....	85
6. PRINCIPIILE DIDACTICE.....	90
6.1. Perspective contemporane asupra principiilor didactice	90
6.2. Caracteristici generale ale principiilor didactice	94
6.3. Conținutul principiilor didactice	95
7. PROCESUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT	104
7.1. Procesul de învățământ – obiect de studiu al didacticii.....	104
7.2. Abordarea sistemică a procesului de învățământ	106
7.3. Caracteristici generale ale procesului de învățământ	109
8. METODOLOGIA DIDACTICA.....	117
8.1. Delimitări conceptuale în aria problematică: metodă, tehnică, procedeu, metodologie, tehnologie; strategie didactică	117
8.2. Clasificări ale metodelor didactice.....	120
8.3. Tendințele actuale în perfecționarea metodologiei didactice	124
9. FORME DE ORGANIZARE ALE PROCESULUI INSTRUCTIV-EDUCATIV.....	136
9.1. Forme de organizare a activității instructiv-educative: delimitări conceptuale, scurt istoric	136
9.2. Clasificarea principalelor forme de organizare a activității instructiv-educative	139
9.3. Lecția - forma fundamentală de organizare a activității instructiv-educative	141
9.4. Elemente de proiectare a unei lecții	145
9.5. Generalități privind formele de organizare a activității didactice de tip universitar	147
10. ELEMENTE DE EVALUARE DIDACTICA A PERFORMANȚELOR ÎN ÎNVĂȚARE	151
10.1. Evaluare și autoevaluare în activitatea didactică – delimitări conceptuale.....	151
10.2. Strategii, tipuri și forme de evaluare didactică microstructurală	157
10.3. Dimensiunea subiectiv-obiectiv a evaluării didactice; factori distorsionanți ai (auto)evaluării.....	163
10.4. Evaluarea formativă; autoevaluarea	166

PARTEA A II-A

PSIHOLOGIA EDUCAȚIEI

1. SPECIFICUL STUDIULUI PSIHOLOGIEI EDUCAȚIEI	171
1.1. Statutul epistemologic al psihologiei educației	171
1. 2. Priorități ale studiului psihologiei educației	173
2. DEZVOLTAREA PSIHICĂ ȘI EDUCAȚIA	175
2.1. Problematika dezvoltării și educabilitatea	175
2.2. Periodizarea dezvoltării psihice	179
2.3. Dezvoltarea cognitivă și educația	181
2.4. Dezvoltarea afectivă și educația	184
2.5. Dezvoltarea socio-morală și educația	186
3. FORMAREA ȘI DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII	191
3.1. Delimitări conceptuale	191
3.2. Structura personalității și posibilitățile de influențare educativă	193
3.3. Creativitatea și cultivarea ei în școală	197
4. ELEMENTE DE PSIHOLOGIA ÎNVĂȚĂRII	199
4.1. Caracteristicile învățării	199
4.2. Condițiile învățării	200
4.3. Învățarea eficientă și deplină	202
4.4. Metode de învățare eficientă și rapidă	203
5. SUCCESUL ȘI INSUCESUL ȘCOLAR ȘI SOCIAL	205
5.1. Delimitări conceptuale	205
5.2. Factorii care modelează succesul școlar	206
5.3. Modalități de evaluare și prevenire a insuccesului școlar	207
5.4. Devianța comportamentală – soluții educative	208
6. DIMENSIUNI PSIHOLOGICE ALE ACTIVITĂȚII PROFESORULUI	210
6.1. Competența profesională și personalitatea profesorului	210
6.2. Rolurile profesorului	211
6.3. Stilul profesorului și relevanța educațională	212
4. Rolul expectanțelor profesorului asupra comportamentului elevilor	213

7. ORIENTAREA CARIEREI ȘI METODE DE CUNOAȘTERE PSIHOLAGICĂ A ELEVILOR.....	215
7.1. Necesitatea orientării carierei elevilor.....	215
7.2. Metode de cunoaștere psihologică a elevilor	216

PARTEA A III-A

ELEMENTE DE ORIENTARE ȘI STUDIU ÎN PSIHOLOGIA PEDAGOGICĂ (ȘCOLARĂ)

1. VÂRSTA ȘCOLARĂ ȘI PARTICULARITĂȚILE EI ÎN FORMAREA PERSONALITĂȚII ELEVULUI.....	221
1.1. Unitatea bio-psiho-socială a individului uman	221
1.2. Ereditatea – mediul –educația	221
1.4. Vârstele școlare și particularitățile lor	228
2. ÎNVĂȚAREA ȘI PROCESELE SALE FUNDAMENTALE MODELELE ÎNVĂȚĂRII.....	232
2.1. Învățarea ca proces. Formele și condițiile învățării ...	232
2.2. Modele-teorii ale învățării.....	235
3.1. Motivație – sistem motivațional.....	248
3.2. Unele teorii, modele, paradigme ale motivației	249
3.3. Atribuirea și motivația	257
3.4. Motivație - performanță	260
3.5. Motivația în context școlar.....	263
4. CREATIVITATEA ELEVILOR (ÎN ȘCOALĂ).....	268
4.1. Aspecte generale privind înțelegerea creativității	268
4.2. Factorii creativității	269
4.3. Procesul creației și etapele sale.....	272
4.4. Personalitatea creatorului (creativă).....	273
4.5. Blocajele creativității	274
4.6. Dezvoltarea creativă în școală: atitudinea profesorilor.....	275
5. DIMENSIUNILE PSIHOSOCIOLOGICE ALE ACTIVITĂȚII PROFESORULUI	281
5.1. Profesia de profesor	281
5.2. Competențele aptitudinale și psihopedagogice ale profesorului	281

5.3. Funcțiile profesorului.....	283
5.4. Stiluri educaționale	284
5.5. Aspecte psihologice ale evaluării.....	285
6. COMUNICAREA DIDACTICĂ	290
6.1. Repere definitorii privind comunicarea	290
6.2. Structura procesului comunicării	294
6.3. Fazele procesului comunicării umane.....	296
6.4. Comunicarea didactică.....	297
6.5. Forme și modalități de comunicare didactică	299
6.6. Efectele psihopedagogice ale comunicării.....	304
6.7. Retroacțiunea în comunicarea didactică	306
7. INSUCCESUL ȘCOLAR.....	314
7.1. Insuccesul școlar, aspecte definitorii	314
7.2. Factorii insuccesului școlar.....	316
7.3. Prevenirea/înlăturarea insuccesului școlar	320
8. VIOLENȚA/AGRESIUNEA ÎN MEDIUL ȘCOLAR.....	322
8.1. Repere psihosociologice privind agresivitatea și violența.....	322
8.2. Violența școlară.....	324
8.3. Cauzele violenței în mediul școlar	324
8.4. Școala – sursă a violenței.....	326
8.5. Prevenirea, gestionarea violenței școlare	327
BIBLIOGRAFIE	330

ISBN: 978-606-37-0397-3